

LAKIALOITE 90/2006 vp

Laki opintotukilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa ehdotetaan opintotuesta annettua lakia (65/1994) muutettavaksi siten, että opintorahaa korotetaan 15 prosentilla kuukau-

dessä. Aloite on osa kristillisdemokraattisen eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettia.

PERUSTELUT

Opintoraha ei nykyisellään vastaa elinkustannusten tasoa eikä näin ollen mahdollista opiskelijoiden keskittymistä kokopäivätoimisesti päätehtäväänsä eli opiskeluun. Opintorahan taso on vuodesta 1995 jäänyt noin 15 prosenttia jälkeen yleisestä kustannusten noususta. Korkeakouluopiskelijoiden opintorahaa ei ole korotettu 14 vuoteen eikä toisen asteen opiskelijoiden opintorahaa ole korotettu 12 vuoteen. Opintorahan saajien määräksi arvioidaan valtion tilinpäätöskertomuksen mukaan 330 134, joista korkeakouluopiskelijoita 198 671 ja muita opiskelijoita 131 463. Tällä hetkellä opintorahan suuruus on koulutusasteesta, iästä ja asumismuodosta riippuen 21,86—259,01 euroa kuukaudessa.

Opintolainapainotteinen opintotukijärjestelmä on sivistyksellisten perusoikeuksien suojan näkökulmasta ongelmallinen. Opiskelijoiden opintososiaalisen tilanteen kurjistamisen sijasta opintorahaa tulisi korottaa nykyisestä ja erityisesti korkeakouluissa opinto-ohjausta ja loppu-
töiden ohjausta kehittää opintoaikojen lyhentämiseksi. Perustuslain sivistyksellisiä perusoi-

keuksia takaavan säännöksen mukaan julkisen vallan on turvattava, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään, jokaiselle yhtäläinen mahdollisuus saada kykijensä ja erityisten tarpeidensa mukaisesti myös muuta kuin perusopetusta sekä kehittää itseään varattomuuden sitä estämättä (PL 16 §:n 2 mom.).

Sosiaalisesti epätasa-arvoistavan luonteensa lisäksi ongelmana lainaosuuden kasvattamisessa on se, miten valmistuneet kykenevät lainataakkaansa lyhentämään. Useilla julkisen sektorin matalapalkkaisilla aloilla pätevyysvaatimukset ja pätevyiden antavan koulutuksen kesto ovat samat kuin korkeamminkin palkatuilla aloilla, eli opintojen pituus ja opintojen suorittamisen vaatima lainamäärä eivät suoraan korreloi tulevaan ansiotasoon. Jos pääosa opintotuesta on jatkossa lainaperusteista, motivaatio kouluttautua näille matalapalkka-aloille laskee entisestään.

Sen sijaan opintorahapainotteista tukijärjestelmää vahvistamalla taataan se, että useimmilla opiskelijoilla on tasa-arvoinen taloudellinen

mahdollisuus keskittyä kokopäiväisesti opiskeluun ja siten kartuttaa suomalaista tieto- ja taitopääomaa.

Lakialoitteen kustannusarvio on noin 66 miljoonaa euroa. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2007 alkaen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

opintotukilain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 11 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 345/2004, seuraavasti:

11 §

Opintorahan määrä

Jollei 3 tai 4 momentista taikka 17, 19 a tai 20—22 §:stä muuta johdu, opintorahan määrä kuukaudessa on:

1) vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 44,48 euroa korkeakoulussa ja 25,14 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 20-vuotias, sekä 121,85 euroa korkeakoulussa ja 73,50 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on täyttänyt 20 vuotta;

2) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle 145,06 euroa korkeakoulussa ja

96,70 euroa muussa oppilaitoksessa, kun opiskelija on alle 18-vuotias;

3) muualla kuin vanhempansa luona asuvalle opiskelijalle korkeakoulussa 297,86 euroa ja muussa oppilaitoksessa 245,64 euroa, kun opiskelija on täyttänyt 18 vuotta tai on avioliitossa taikka elatusvelvollinen; sekä

4) avioliitossa olevalle tai elatusvelvolliselle opiskelijalle korkeakoulussa 297,86 euroa ja muussa oppilaitoksessa 245,64 euroa.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2007.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2006

Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Essayah /kd

Päivi Räsänen /kd
Kari Kärkkäinen /kd